

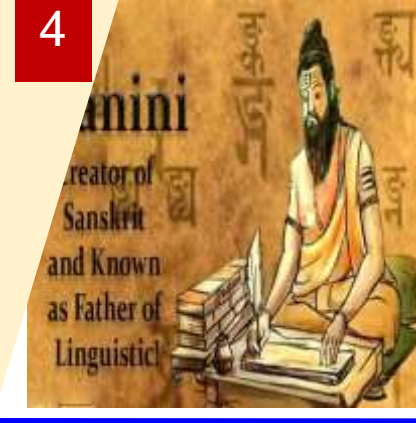
मुख्यमंत्री
सुखविन्दरसिंहसुक्खुः -
राज्ये क्रीडाप्रतिभानां
उन्नयनाय नूतना
क्रीडानीतिः आनयते

अलेक्जेंडर स्टबः
फिनलैण्डदेशस्य
राष्ट्रपतिनिर्वाचने विजयः
प्राप्तवान्

पाणिनीयव्याकरण
स्य उत्पत्तिः
विकासक्रमः च

प्रमुखाः वार्ताः

महर्षिणा दयानन्द
सरस्वतिना ऊनविंशति
शताब्द्यां देशे सर्वेषां
जनानां कृते सामाजिक
न्यायाधुनिकतायाश्च
मार्गः प्रदर्शितः-राष्ट्रपतिः

राष्ट्रपतिपदासीना द्रौपदी मुर्मुः मोरबी
मण्डले आर्य-समाजस्य संस्थापकस्य
महर्षि दयानन्द- सरस्वतिनः जन्मस्थले
टंकारायां द्विशततमं जयन्ति समारोहे
भागं गृहीतवती । सभां सम्बोधयन्ती
श्रीमुर्मुः प्रोक्तवती यत् महर्षिणा दयानन्द
सरस्वतिना ऊनविंशति शताब्द्यां देशे
सर्वेषां जनानां कृते सामाजिक
न्यायाधुनिकतायाश्च मार्गः प्रदर्शितः ।
राष्ट्रपतिमहोदया प्रोक्तवती यत्
महर्षिदयानन्देन समाजात्
अन्धविश्वासस्य कुरीतीनाञ्च अपसारणाय
स्व-जीवनं समर्पितम्।

नीतीशसर्वकारेण राज्य-
विधानसभायां
विश्वासमतं विजितम्

बिहार-राज्ये नीतीश-कुमारस्य नेतृत्वयुक्त-
सर्वकारेण राज्य-विधानसभायां
विश्वासमतं विजितम् ।
ऊनत्रिंशदधिकैकशतं यावत् सदस्याः
प्रस्तावं समर्थितवन्तः । विपक्षीय-राष्ट्रीय-
जनतादल-कांग्रेस-वामादि-दलानां
बहिष्कारस्य मध्ये एव नीतीशसर्वकारस्य
पक्षे प्रस्तावः स्वीकृतिं गतः ।

सुभाषितम्

यादृशैः सन्निविशते
यादृशांश्चोपसेवते।
यादृगिच्छेच्च भवितुं
तादृग्भवति पूरुषः॥

भावार्थ- मनुष्य जिस प्रकार के लोगों के
साथ रहता है, जिस प्रकार के लोगों की सेवा
करता है, जिनके जैसा बनने की इच्छा
करता है, वैसा वह होता है।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

आकाशवाणीवार्ताः

कतरदेशस्य न्यायालयेन
अष्टौ पूर्वभारतीय-नौ-
सैन्यकर्मचारिणः
कारागारतः मोचिताः

कतरदेशस्य न्यायालयेन देशे कारागारे स्थिताः
अष्टौ पूर्वभारतीय-नौ-सैन्यकर्मचारिणः
कारागारतः मोचिताः । तेषु सप्त जनाः प्रातः
कतरदेशे अष्टादशमासं यावत् कारावासावधिं
समाप्य भारतं प्रत्यागताः। कतरदेशे निरुद्धानां
दहरा-ग्लोबल-समवाये कार्यं कुर्वताम् अष्टानां
भारतीयनागरिकाणां मुक्तविषयक-निर्णयस्य
नवदेहल्यां सर्वकारेण स्वागतं कृतम्।
विदेशमन्त्रालयेन एकस्मिन् वक्तव्ये
कतरदेशस्य अमीरेण प्रदत्तस्य मुक्तिविषयकः
निर्णयः प्रशंसितः । नवदिल्ल्याः कूटनीतिक
हस्तक्षेपैः आदौ तेषां मृत्युदण्डः परिवर्त्य-
कारावासरूपेण परिवर्तितः आसीत् । ते
द्वाविंशत्यधिक-द्विसहस्रतम-वर्षस्य अक्टोबर्-
मासादारभ्य कतर-देशेन गुप्तचर-विषयके
आरोपे कारागृहे निपातिताः आसन् ।

दीपक-हुड्डा-भाजपा दले
सम्मिलितो भूत्वा
राजनीतौ प्रविशति

पूर्व-भारतीय-कबड्डी-दलस्य नेता
अर्जुनपुरस्कारविजेता च दीपकहुड्डा
अघोषयत् यत् सः भारतीयजनतापार्टीति दले
सम्मिलितो भूत्वा राजनीतौ
प्रविशति।अन्तर्राष्ट्रीयमुष्ठासुष्टिः क्रिडिका
स्वीटी बूरा अपि भाजपायां सम्मिलितः
अस्ति। अस्मिन् अवसरे
सामाजिकतन्त्राधारित-सन्देशे दीपकहुड्डा
अवदत् यत् प्रधानमन्त्रिनः श्रीनरेन्द्रमोदिनः
नेतृत्वे भाजपेतिदलेन राममन्दिरनिर्माणकार्यं
सप्तत्यधिकत्रिशतं इत्यनुच्छेदस्य
निस्तरीकरणसमेतानि नैकानि
अभूतपूर्वकार्याणि विहितानि, अनेन सहैव
क्रीडाणां क्रीडकानाम् अपि प्रोत्साहं नितारं
क्रियते तदर्थमपि प्रधानमन्त्री प्रशंसाहो वरते।

प्रधानमन्त्री रोजगार मेला-इत्यस्मिन् वृत्तिमेलके
एकलक्षाधिकानि नियुक्ति-पत्राणि वित्तीर्णवान्

प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी दृश्य-श्रव्य-संवाद-तन्त्रेण
रोजगार मेला-इत्यस्मिन् वृत्तिमेलके
एकलक्षाधिकानि नियुक्ति-पत्राणि वित्तीर्णवान्।
प्रधानमन्त्रिणा अस्मिन् अवसरे प्रोक्तं यत्
सर्वकारेण सम्पूर्णा अपि चयनप्रक्रिया
पारदर्शित्वेन पूर्तिं नीता, यतः सर्वेपि स्वीयप्रतिभां
क्षमतां च प्रदर्शयितुमवसरं प्राप्नुयुः। श्रीमोदिना
इदमपि कथितं यत् प्रत्येकमपि युवकः सम्प्रति
जानाति यत् यदि सः प्रचण्डपुरुषार्थं करिष्यति
तर्हि नूनं समुचितवृत्तिं प्राप्स्यत्येव । केन्द्रसर्वकारः
चतुर्दशोत्तरद्विसहस्रतमवर्षाद् आरभ्यैव युवकान्

सर्वकारेण सह योजयित्वा विकासप्रक्रियायां
सहभागिनः कारयति । श्रीमोदिना इदमपि
निगदितं यत् भारतीयरेलवे प्रकृष्टपरिवर्तनं
स्वीयसेवासु कुरुते, तस्मात् समीचीनसम्पर्केण
अर्थव्यवस्थायामपि प्रगतिर्जायते। अनेनैव
ननीवव्यवसायाः पर्यटनं चापि वर्धते । तत्र
विशिष्टमिदमपि वर्तते यत् अस्मिन् वर्षे
वन्देभारतएक्सप्रेस-सदृश-चत्वारिंशत्सहस्रं
यात्रिकोष्ठान् निर्माय सामान्यरेलयानेषु
सम्बन्ध्यन्ते योज्यन्ते च तस्मात्
जनसौविध्यस्यापि विस्तारो भविष्यति । सद्यैव
आधारभूतसंरचनायाः विस्ताराय
एकादशलक्षकोटिरूप्यकाणि चिह्नितानि, तत्र
नवीनरेलमार्गाः राजमार्गाः वायुस्थानकानि च
निर्मायन्ते तस्मादपि आजीविकायाः नैके
अवसराः प्रकल्पयिष्यन्ते, अनेन सहैव
अनुसन्धानादिकार्याणां कृतेपि पर्याप्तधनराशिः
केन्द्रसर्वकारेण दीयते, अस्मिन्
अवसरेश्रीमोदिना नवदेहल्यां एकीकृत-परिसर-
कर्मयोगि-भवनस्य प्रथमचरणस्यापि
आधारशिला स्थापिता।

भारतदेशः सप्तचत्वारिंशदधिक-द्विसहस्रतमवर्ष-
पर्यन्तं विश्वे शीर्षस्थस्थाने भविष्यति-गृहमन्त्री

गृहमन्त्री-केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः विश्वासं
प्राकटयत् यत् भारतदेशः सप्तचत्वारिंशदधिक-
द्विसहस्रतमवर्ष-पर्यन्तं विश्वे शीर्षस्थस्थाने
भविष्यति। गृहमन्त्री अहमदाबाद-नगर-निगमस्य
एकोनविंश-कोट्यधिक-विभिन्न-विकासात्मक-
परियोजनानाम् उद्घाटन-शिलान्यासकार्यक्रमे
तथ्यमिदं प्रकटयति स्म। अहमदाबादे श्रीशाहेन
प्रोक्तं यत् सर्वकारस्य संकल्पो वर्तते यत्
सप्तचत्वारिंशदधिक-द्विसहस्रतमवर्ष-पर्यन्तं
भारतं विकसितराष्ट्रं भवेदेव अतः
लक्ष्यमिदमधिगन्तुं सर्वकारः नैरन्तर्येण
प्रयासमपि विधत्ते । तेनोदीरितं यत् आशासे
श्रीमोदिनः तृतीयकार्यकालाभ्यन्तरे भारतराष्ट्रं
विश्वस्य तिसृषु शीर्षार्थव्यवस्थासु परिगणयिष्यते,
। श्रीशाहेण प्रधानमन्त्रिणः कृते कृतज्ञताभावोपि
अभिव्यक्तः यत् राममन्दिरसमेतानि नैकानि
लम्बितप्रकरणानि तेन समाहितानि, तदर्थं सः
धन्यवादाहो वर्तते।

गृहमन्त्रिणा अस्मिन् अवसरे निगदितं यत्
प्रधानमन्त्रिमोदिना विश्वे समावेशविकासस्य
प्रमाणं प्रदत्तं वर्तते। अद्य अहमदाबादे येषां
विकासात्मककार्याणाम् शुभारम्भो जातः तेषु
जलवितरणम्, आवासः, नागर-
स्वास्थ्यकेन्द्राणि नागर-आधारभूत संरचना-
परियोजनाश्चापि सम्मिलिताः सन्ति।

वरिष्ठकांग्रेसनेता अशोकचव्हानः कांग्रेसदलस्य
प्राथमिकसदस्यतातः त्यागपत्रम् अददात्

महाराष्ट्रस्य पूर्वमुख्यमन्त्री वरिष्ठकांग्रेसनेता अशोकचव्हानः कांग्रेसदलस्य प्राथमिकसदस्यतातः
त्यागपत्रम् अददात्। सः विधानसभाध्यक्षाय राहुलनावेकरवर्याय विधानसभासदस्यरूपेण स्वत्यागं पत्र
समर्पितवान्। श्रीनावेकरवर्यः तस्य त्यागपत्रमपि स्वीकृतवान्, श्री चव्हानः अष्टाधिकद्विसहस्रतम-
दशाधिकद्विसहस्रतम-वर्षयोः महाराष्ट्रस्य मुख्यमन्त्री आसीत्। तस्य पिता शंकर-राव चव्हाणः अपि
महाराष्ट्रस्य मुख्यमन्त्री आसीत्।

हिमाचलविधानसभा बजटसत्रस्य कठिनसुरक्षाव्यवस्था, विशेषकमाण्डो त्रिषु वीआईपीद्वारेषु नियोजिताः भविष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।

हिमाचलविधानसभायां बजटसत्रस्य कृते पुलिसबलं विधानसभापरिसरं प्राप्तवान् अस्ति। सोमवासरे पुलिसाधीक्षकः संजीवगान्धी स्वकर्तव्यार्थं विधानसभासत्राय आगतानां पुलिसकर्मचारिणां निर्देशान् दत्तवान्। विधानसभायाः बजटसत्राय प्रायः ५०० पुलिसकर्मचारिणः नियोजिताः सन्ति। एतस्य अतिरिक्तं १५ हिमाचलपुलिससेवायाः स्तरस्य अधिकारिणः विधानसभाकर्तव्यार्थं नियोजिताः सन्ति। विधानसभायां बजटसत्रस्य कठिनासुरक्षाव्यवस्था कृता अस्ति। विधानसभासचिवालये बजटसत्रे सुरक्षां दृष्ट्वा वीआईपीद्वारे प्रथमे, द्वितीये, तृतीये च विशेषकमाण्डोद्वयं नियोजितम्, येन सुरक्षायां कोऽपि न्यूनता न भवेत्।

अवधेयं वर्तते यत् सभायाः बजटसत्रं १४ फेब्रुवरीतः २९ दिनाङ्कपर्यन्तं भविष्यति। बजटसत्रस्य सुरक्षाव्यवस्थायै ५०० तः अधिकाः पुलिसकर्मचारिणः नियोजिताः सन्ति। एतस्य अतिरिक्तं राज्यस्य सीआईडी तथा विजिलेन्स इत्येतयोः अधिकारिणः सैनिकाः च साधारणवस्त्रेषु नियोजिताः भविष्यन्ति। विधानसभायां शिमलानगरे च प्रत्येकं कोणे पुलिससुरक्षा स्थापिता अस्ति। विधानसभासत्रे प्रत्येकं क्रियाकलापस्य विषये पुलिसैः निकटतया निरीक्षणं भविष्यति। एतदतिरिक्तं विधानसभासचिवालये सुरक्षाव्यवस्थां सुव्यवस्थितं कर्तुं सीसीटीवी-ड्रोन्-यन्त्राणां उपयोगः भविष्यति। अस्य कृते विशेषं नियन्त्रणकक्षं स्थापितम् अस्ति, येन सम्यक् निरीक्षणं कर्तुं शक्यते।

अनुमतिरहितवाहनानां प्रवेशः न भविष्यति

वाहनानां यानस्थगनस्थलस्य योजना अपि पुलिसविभागेन निर्मितं भवति। यस्मिन् मन्त्रिणां, विधायकानां, अधिकारिणां च वाहनानां यानस्थगनस्थलस्य (पार्किङ्ग) व्यवस्था क्रियते। एतदतिरिक्तं प्रेसवाहनानां कृते अपि पृथक् यानस्थगनस्थलं भविष्यति। पासरहितवाहनानां यानस्थगनस्थले प्रवेशः न भविष्यति। अन्येषु स्थानेषु आवश्यकतानुसारं यातायातस्य स्थानान्तरणं भविष्यति। विधानसभायाः बजटसत्रस्य कृते पुलिसप्रशासनेन यातायातयोजना कृता अस्ति। विधानसभायां बजटसत्रं दृष्ट्वा सोमवासरे पुलिसाधीक्षकः शिमला संजीवगान्धी इत्यनेन सुरक्षाव्यवस्थायाः अवलोकनं कृत्वा विधानसभां प्राप्तानां पुलिसाधिकारिणां पुलिसकर्मचारिणां च कर्तव्यस्य विषये निर्देशाः दत्ताः।

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः - राज्ये क्रीडाप्रतिभानां उन्नयनाय नूतना क्रीडानीतिः आनयते

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् राज्ये क्रीडामूलसंरचनां सुदृढां कर्तुं सर्वकारः नूतनां व्यापकं क्रीडानीतिम् आनयति। अस्याः क्रीडानीतेः मुख्योद्देश्यं राज्ये उदयीमानानाम् क्रीडाप्रतिभानां प्रोत्साहनं तथैव क्रीडकानां कृते उत्तमसुविधाः प्रदातुं च अस्ति। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः राज्ये क्रीडकानां कृते उत्तमसुविधाः प्रदातुं क्रीडायाः स्तरस्य अधिकोन्नयनं कर्तुं प्रतिबद्धः अस्ति। क्रीडकानां कृते पर्याप्तं संसाधनं सुविधां च प्रदातुं सर्वकारस्य प्राथमिकता अस्ति। एतत् लक्ष्यं मनसि कृत्वा नूतना क्रीडानीतिः निर्मितः अस्ति। प्रस्तावितायाः क्रीडानीतेः अन्तर्गतं अन्ताराष्ट्रीयस्तरस्य हिमाचलस्य गौरवम् आनयन्तः क्रीडकाः पुरस्कारधनस्य महती वृद्धिः भविष्यति। एतत् पदं न केवलं क्रीडकान् उत्तमं प्रदर्शनं कर्तुं प्रोत्साहयिष्यति अपितु विश्वस्तरीयस्पर्धासु देशस्य राज्यस्य च प्रतिनिधित्वं कुर्वतां क्रीडकानां अथकं कार्यं प्रयत्नस्य च पुरस्कारं दास्यति। अन्ताराष्ट्रीयस्तरस्य स्पर्धासु राज्यस्य बहवः क्रीडाव्यक्तयः स्वप्रतिभां सिद्धं कृतवन्तः, उत्तमक्रीडासंरचनाम् अन्यसुविधाः च प्रदातुं तेषां भविष्यं वर्धयितुं सर्वकारः दृढनिश्चयः अस्ति। सुक्खुः उक्तवान् यत् नूतना नीतिः क्रीडाप्रतिभानां पोषणं कृत्वा उत्कृष्टतां प्रवर्धयितुं हिमाचलं देशस्य क्रीडाकौशलकेन्द्रत्वेन स्थापयितुम् एकं सुदृढपदं वर्तते।

हिमाचलस्य भविष्यन्ति १३ सभाः, ७९३ प्रश्नाः प्राप्ताः

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला।

हिमाचलप्रदेशस्य विधानसभाध्यक्षः कुलदीपसिंहपठानिया सोमवासरे वार्तावीथिसमित्याः प्रेस गैलरीसमित्याः वा गोष्ठीम् अकरोत्। तदनन्तरं पत्रकारसम्मेलनं सम्बोधयन् सः अवदत् यत् एतत् चतुर्दशसभायाः पञ्चमम् अधिवेशनम् अस्ति। राज्यपालस्य शिवप्रतापशुक्लस्य सम्बोधनं १४ फरवरी दिनाङ्के भविष्यति। एतस्य विषये दिवसद्वयं चर्चा भविष्यति। बजटसत्रे १३ सभाः भविष्यन्ति। सामान्यतया राज्यपालस्य सम्बोधनस्य अनन्तरं

काऽपि कार्यविधिः न क्रियते।

सदस्याः प्रथमदिने शोकप्रस्तावम् अपि प्रस्तोतुं शक्नुवन्ति यदि गतसत्रस्य अस्य सत्रस्य च मध्ये कोऽपि सदस्यः पूर्वसदस्यः वा मृतः अस्ति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः १७ फरवरी दिनाङ्के बजटं प्रस्तुतं करिष्यति। चतुर्दिनानि यावत् बजटस्य चर्चा भविष्यति। २९ फेब्रुवरी दिनाङ्के बजटं पारितं भविष्यति। अस्मिन् समये २२, २६ दिनांके च अनधिकृतसदस्यदिवसः भविष्यति। विधानसभायाः कृते बजटसत्रस्य कृते कुलम् ७९३ प्रश्नाः प्राप्ताः सन्ति। अत्र ५८२ तारकयुक्ताः २०९ अतारकप्रश्नाः च सन्ति। नियम १३० इत्यस्य अन्तर्गतं अष्टौ सूचनाः प्राप्ताः सन्ति। यदि सर्वकारः चर्चायै आनेतुं इच्छति तर्हि तदर्थं अनुमतिः दीयते। अपरपक्षे हिमाचलमन्त्रिमण्डलस्य सभा १४ फरवरी दिनाङ्के मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यस्य अध्यक्षतायां भविष्यति। मन्त्रिमण्डलस्य सत्रे बजटस्य अनुमोदनं कर्तुं शक्यते।

विधानसभायाः स्वीयं यूट्यूब-प्रसारणम् भविष्यति

कुलदीपसिंहपठानिया इत्यनेन उक्तं यत् हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः स्वकीयं यूट्यूब-प्रसारणम् आरभ्यते। सदनस्य कार्यविधिः जीवन्तं कर्तुं विचार्यते। अत्र ध्वनितन्त्रस्य अपि पुनर्स्थापनम् क्रियते।

सिरमौरजनपदस्य जिलाप्रशिक्षणसंस्थाने नाहने सेवारतानां संस्कृतशिक्षकाणां प्रशिक्षणकार्यशालायाः शुभारम्भः

(हिमसंस्कृतवार्ता- डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः)

प्रदेशे शिक्षाक्षेत्रे गुणवत्ताम् आनेतुं सर्वकारेण नैकाः प्रयासाः क्रियन्ते। विविधजनपदेषु शिक्षकाणां प्रशिक्षणकार्यशालानाञ्च क्रियते। तत्रैव सिरमौरजनपदस्य जिलाप्रशिक्षणसंस्थाने नाहनम्- इत्यत्र संस्कृतशिक्षकाणां प्रशिक्षणकार्यशालायाः आयोजनम् अभवत्। अस्मिन् अवसरे जिलापरियोजनाधिकारी अश्वनीमहोदयः शिक्षकान् सम्बोधयन् उक्तं यत् विश्वस्य प्राचीनतमा भाषा संस्कृतं वर्तते। अतः अस्माकं सौभाग्यं वर्तते यत् संस्कृतशिक्षकाः अत्र प्रशिक्षणं प्राप्स्यन्ति। अस्य प्रशिक्षणस्य समन्वयकः आकारमहोदयः उक्तवान् यत्

अस्याः कार्यशालायाः आरम्भः 12 फरवरीतः 16 फरवरीपर्यन्तम् भविष्यति। कार्यशालायामस्यां सिरमौरजनपदस्य चत्वारिंशताधिकसंस्कृतशिक्षकाः प्रशिक्षणं प्राप्स्यन्ति। पञ्चदिवसीयकार्यशालायां शिक्षकैः शिक्षणाधिगमस्य प्रविधिनां विषये, भाषाकौशलानां विषये, भाषिकतत्त्वानां विषये, मूल्याङ्कनस्य विषये, नवशिक्षानीतिः २०२० इत्यस्याः विषये, भाषाशिक्षणस्य साधनानां विषये च प्रशिक्षणं प्राप्स्यन्ति। कार्यशालायां आचार्यराधेश्यामः, आचार्यमनोजः, प्रवीणः, दीपिका च स्रोतपुरुषरूपेण समुपस्थिताः भविष्यन्ति। ध्यातव्यं वर्तते यत् कार्यशालायामस्यां शिक्षणप्रशिक्षणकार्यं संस्कृतमाध्यमेन एव भविष्यति।

हिमाचलम् अविस्मरत्, केरलेन सह उपरुद्धः मोदीसर्वकारः, राज्यस्य वेतन-वृत्तयोः कृते ५००० कोटिरुप्यकाणां आवश्यकता अस्ति

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। केरलेन सह आर्थिकयुद्धे उपरुद्धः केन्द्रस्य मोदीसर्वकारः हिमाचलं विस्मृतवान्। एतत् यतोहि फरवरीमासस्य अर्धभागस्य व्यतीतस्य अनन्तरम् अपि हिमाचलस्य जनवरीतः मार्चमासपर्यन्तं अन्तिमत्रिमासे ऋणस्य अनुमतिः अपि न प्राप्ता इति भाति। गतवर्षस्य जनवरीमासे ६००० कोटिरुप्यकाणां प्राधिकरणं प्राप्तम्। अस्य कृते पूर्वजयरामसर्वकारेण आवेदनं कृतम् आसीत्। अस्मिन् समये यदा मुख्यसचिवः प्रबोधसक्सेना अनुमतिविलम्बकारणात् वार्तालापं कर्तुं दिल्लीनगरम् आगतः आसीत् तदा केन्द्रीयवित्तमन्त्रालयेन हिमाचलात् ऋणग्रहणपञ्चाङ्गं याचितम् आसीत्। तदनन्तरं केचन प्रमाणपत्राणि पृष्ठानि, परन्तु ऋणस्य अनुमतिः नासीत्। तदनन्तरं वित्तविभागस्य अधिकारिणः प्रेषिताः। अधुना केरलेन सह सर्वोच्चन्यायालये प्रचलति प्रकरणस्य श्रवणं फेब्रुवरी-मासस्य १३ दिनाङ्के अस्ति, तत्र सर्वे व्यग्राः इति केन्द्रीयवित्तमन्त्रालयस्य तर्कः अस्ति। १३ फरवरी दिनाङ्कस्य अनन्तरं हिमाचलस्य प्रकरणस्य निर्णयः अपि आगामिसप्ताहे भविष्यति। अतः राज्यस्य प्रतीक्षां विना अन्यः विकल्पः नास्ति।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्कुः १७ फरवरी दिनाङ्के स्वस्य बजटं प्रस्तुतं करोति तस्मात् पूर्वं ऋणस्य स्थितिः स्वच्छा भविष्यति इति अपेक्षा अस्ति। केरलसर्वकारेण आर्थिकबाधायाः कारणात् सर्वोच्चन्यायालयं केन्द्रसर्वकारस्य विरुद्धं प्रस्तावितम्। केरलेन संवैधानिकव्यवस्थायाः पक्षम् उद्धृत्य राज्यस्य आर्थिकस्वतन्त्रतायाः कृते वैधानिकयुद्धस्य मार्गः चितः अस्ति। परन्तु केरलदेशः २०१७ तः सञ्चतां कुर्वन् आसीत्। तदनुसारं तेषां एफआरबीएम-अधिनियमः अपि कृतः, परन्तु हिमाचलस्य प्रकरणम् अस्मात् सर्वथा भिन्नम् अस्ति। हिमाचलप्रदेशः सामान्यतया एफआरबीएम- अधिनियमस्य अनुसरणं कुर्वन् आसीत्। अत एव हिमाचलस्य अन्तिमत्रिमासे ५००० कोटिरुप्यकाणां ऋणस्य आवश्यकता वर्तते। राज्ये पुरातनवृत्तियोजनायाः कार्यान्वयनात् ऋणसीमा अपि प्रतिवर्षं प्रायः १७०० कोटिरुप्यकाणां न्यूनीकरणं कृतम् अस्ति।

१४००० कोटिरुप्यकाणां ऋणं गृहीतम्

गतवित्तीयवर्षे हिमाचले राज्यसर्वकारद्वयम् आसीत्। दिसम्बरमासपर्यन्तं कालः जयरामसर्वकारस्य आसीत्, जनवरीतः मार्चमासपर्यन्तम् अन्तिमत्रिमासे वर्तमानकाङ्ग्रेससर्वकारस्य आसीत्। अस्मिन् वर्षे राज्येन अधिकतमं १४००० कोटिरुप्यकाणां ऋणं गृहीतम् आसीत्, परन्तु दिसम्बरमासपर्यन्तं वर्तमानवित्तवर्षस्य कृते राज्यसर्वकारेण केवलं ६६०८ कोटिरुप्यकाणां ऋणं ग्रहीतुं अनुमतिः आसीत् अस्मात् ६३०० कोटिरुप्यकाणां शुद्धऋणं गृहीतम् अस्ति। राज्यसर्वकारेण एतावता आहत्य १००० कोटिरुप्यकाणां ऋणं प्राप्तम्। अधुना जनवरीतः मार्चमासपर्यन्तं अन्तिमत्रिमासे ५००० कोटिरुप्यकाणां ऋणसीमा याच्यते।

अयोध्यां सम्प्राप्तौ मुख्यमन्त्रिणौ अरविन्दकेजरीवालः भगवन्तमानश्च

हिमसंस्कृतवार्ता:। अयोध्यानगरस्य श्रीरामजन्मभूमिमन्दिरस्य दर्शनानन्तरं देहल्याः मुख्यमन्त्री अरविन्दकेजरीवालः श्रद्धां भक्तिं च प्रकटितवान्। राममन्दिरे प्रार्थनां कृत्वा विमानस्थानकं प्राप्तः मुख्यमन्त्री केजरीवालः उक्तवान् यत् सः अयोध्यानगरम् आगत्य आनन्दं अनुभवति। सः अवदत् यत् भगवतः रामस्य भव्यं मन्दिरं देशस्य समाजस्य च कृते गौरवस्य विषयः अस्ति। राममन्दिरस्य औपचारिकोद्घाटनानन्तरं प्रतिदिनं पूजां कर्तुं अयोध्यां भक्ताः आगच्छन्ति। पञ्जाबस्य मुख्यमन्त्री भगवान् मानः अवदत् यत् रामलला दर्शनस्य इच्छा चिरकालात् आसीत्। अद्य अहं बहु प्रसन्नः अस्मि यतः मम इच्छा पूर्णा अभवत्। सः अवदत् यत् सः देशे परस्परं भ्रातृत्वं स्थापयितुं भगवन्तं रामं प्रार्थितवान्। देशस्य सुखं शान्तिं च प्रार्थितवान्। सः अवदत् यत् भारतं पुष्पगुच्छवत् देशः अस्ति। गुच्छे प्रत्येकं पुष्पं भिन्नवर्णः भिन्नः गन्धः च भवति। मुख्यमन्त्री अरविन्दकेजरीवालः स्वपरिवारेण सह राममन्दिरं प्राप्तवान् आसीत्।

अलेक्जेण्डर स्टबः फिनलैण्डदेशस्य राष्ट्रपतिनिर्वाचने विजयः प्राप्तवान्

हेलसिंकी (फिनलैण्डः)- हिमसंस्कृतवार्ताः, नरेशमलोटिया।

फिनलैण्डदेशस्य पूर्व-प्रधानमन्त्री अलेक्जेण्डर स्टबः सप्तवर्षानन्तरं रविवासरे राजनीतिक्षेत्रे पुनरागमनं कृतवान्, पूर्वविदेशमन्त्री पेक्का हाविस्टो इत्यस्मै पराजित्य सः फिनलैण्ड-देशस्य राष्ट्रपतिनिर्वाचने विजयं प्राप्तवान्। सर्वेषां मतानां मतगणनायाः अनन्तरं राष्ट्रिय-गठबन्धन-पक्षस्य केन्द्र-दक्षिण-पक्षस्य प्रतिद्वन्द्वी स्टबः ५१.६ प्रतिशतं मतं प्राप्तवान्, हरित-वामपक्षस्य स्वतन्त्रपक्षस्य उम्मीदवारः हाविस्टो ४८.४ प्रतिशतं मतं प्राप्तवान्।

अलेक्जेण्डर स्टबः २०१४ तः २०१५ पर्यन्तं फिनिश-प्रधानमन्त्रीरूपेण कार्यं कृतवान्।

निर्वाचने विजयं प्राप्य अलेक्जेण्डर स्टबः अवदत् यत् राष्ट्रपतित्वं मम जीवनस्य महत्तमं गौरवम् अस्ति।

विदितं स्यात् यत् अलेक्जेण्डर-स्टबः २०१४ तः २०१५ पर्यन्तं फिनिश-प्रधानमन्त्रीरूपेण कार्यं कृतवान्।

दक्षिणस्य दिग्गजः हास्यकलाकारः ब्रह्मानन्दमः

अतीव शीघ्रमेव बॉलीवुड-चलचित्रे दृश्यते

हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीश डाभी, मुम्बई।

प्राप्तवार्तानुसारं दक्षिणस्य दिग्गजः हास्यकलाकारः ब्रह्मानन्दमः अतीव शीघ्रमेव बॉलीवुड-चलचित्रे द्रष्टुं गच्छति। ब्रह्मानन्दः स्वस्य हास्यस्य आधारेण सम्पूर्णे भारते विशिष्टमेकं परिचयं निर्मितवान्। अधुना यावत् सः १००० तः अधिकेषु चलचित्रेषु कार्यं कृतवान्। परन्तु ब्रह्मानन्दमः बॉलीवुड-मध्ये एकमेव चलचित्रं कृतवान्। सः १९९९ तमे वर्षे अमिताभस्य 'सूर्यवंशम्' इति चलचित्रे दृष्टः आसीत्। अधुना ब्रह्मानन्दमः २५ वर्षाणाम् अनन्तरं बॉलीवुड-मध्ये पुनरागमनं कुर्वन् अस्ति। ब्रह्मानन्दः केचन वर्षाणि दक्षिणचलचित्रेभ्यः दूरम् आसीत्। अधुना सः दक्षिणचलचित्रक्षेत्रे 'कोडा कोला' इति चलचित्रेण अपि पुनरागमनं कृतवान्। गुरु रन्धावा इत्यस्य प्रथमचलचित्रेण 'कुछ खट्टा हो जाए' इत्यनेन ब्रह्मानन्दमः बॉलीवुड-मध्ये पुनरागमनं कुर्वन् अस्ति।

गायकः गुरु रन्धावा अस्मिन् चलचित्रेण नायकरूपेण बॉलीवुडक्षेत्रे पदार्पणं करोति। एतत् चलचित्रं फरवरी मासस्य १६-दिनाङ्के प्रदर्शितं भविष्यति। अधुना एव चलचित्रस्य विज्ञापन पुटकं प्रदर्शितं जातम्। पुटके ब्रह्मानन्दः अपि दृश्यते।

सोमवासरे शेयरविपणौ महत् पतनम् जातम्, उभयोः सूचकाङ्कयोः प्रतिशतैकम् यावत् पतनम्

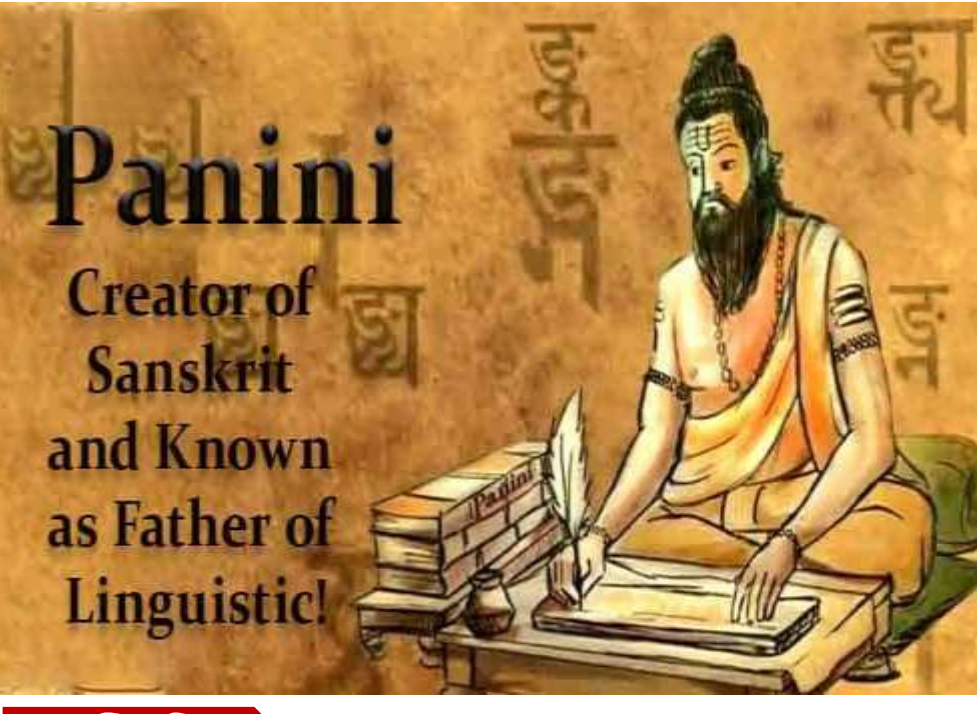
हिमसंस्कृतवार्ता:- दिलीपः, नादौनम्

सोमवासरे आन्तरिकविपण्यां अतीव अस्थिरता दृष्टा। इक्विटी बेन्चमार्क सूचकाङ्काः बीएसई सेन्सेक्सः निफ्टी च दिवसान्तरे एकप्रतिशताधिकं स्वलितौ। हरितप्रारम्भस्य विषये वदन् एकदा विपण्यस्य गतिः पूर्णरूपेण नष्टा अभवत् तदनन्तरं विपणिः हरितक्षेत्रे पुनः आगन्तुं न शक्तवान्। मिड्कैप, स्मॉलकैप स्टॉक इत्येतयोः अपि बहु दबावः उत्पन्नः जातः। आईटी तथा फार्मा स्टॉक्स इत्यनेन किञ्चित्पर्यन्तं विपणी नियन्त्रियितुं प्रयत्नः कृतः परन्तु सफलता न प्राप्ता। सर्वाङ्गविक्रयस्य प्रभावेन बी. एस. ई. मध्ये सूचीकृतानां कम्पनीनां मार्केटकैप ७.५१ लक्षकोटिरुप्यकाणां न्यूनता अभवत्, यस्य अर्थः अस्ति यत् निवेशकानां ७.५१ लक्षकोटिरुप्यकाणां हानिः अभवत्। दिनान्ते निफ्टी १६६.४५ अंकाः अथवा ०.७६ प्रतिशतं पतित्वा २१६१६.०५ इति क्रमेण समाप्तः,

अपरे च सेन्सेक्सः ५२३ अंकाः अथवा ०.७३ प्रतिशतं पतनेन ७१०७२.४९ इति क्रमेण समाप्तः अभवत्। विगतदिवसे केवलं निफ्टी इत्यस्य आईटी, फार्मा सूचकाङ्काः चैव तीव्राः आसन्। निफ्टीबैङ्कः १.६५ प्रतिशतस्य स्वलनेन सह स्थगितः अभवत्।

पाणिनीयव्याकरणस्य उत्पत्तिः विकासक्रमः च

पाणिनिः-
पाणिनिः सर्वेषां व्याकरणाचार्याणां मूर्धन्यः। एतस्य कालः ख्रिस्तपूर्वम् अष्टमं शतकमिति मन्यते। एषः अधुनातनपाकिस्थाने युसुफजाईकन्धरायां (या ह्यूएनत्सङ्गस्य काले उद्यानम् नाम्ना प्रसिद्धा आसीत्) वर्तमानस्य शालातुरग्रामस्य वासी आसीत्। अतः तस्य शालातुरीयः इति आह्वानं। पाणिनिः इति तस्य गोत्रनाम। तस्य पिता शलङ्कः माता च दाक्षिः अतः एषः शालङ्किः, दाक्षिपुत्रः पाणिपुत्रः इत्यादिभिः बहुभिः नामभिः ज्ञायते। छन्दःसूत्राणां कर्ता पिङ्गलः एतस्य अनुजः। तस्य आचार्यः वर्षोपाध्यायः, मातुलः व्याडिः मातामहः व्यडः। कौत्स-कात्यायनप्रभृतयः एतस्य शिष्याः आसन्। आख्यायिका एवं वर्तते यत् पाणिनिः महेश्वरात् संस्कृतवर्णमालोपदेशं प्राप्य स्वस्य व्याकरणं रचितवान् अतः माहेश्वरशास्त्रम् इति नाम्ना अपि एतत् व्याकरणं प्रसिद्धम्। अत एवोच्यते-
येनाक्षरसामान्यामधिगम्य महेश्वरात् कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः॥
पाणिनिः महेश्वरात् कथं वर्णमालोपदेशं प्राप्तवान् एतत्सम्बन्धे नन्दिकेश्वरकाशिकायाम् उक्तम्-
नृत्ताववसाने नटराजराजो ननाद ढक्कां नवपञ्चवारम्।

उद्धर्तुकामः सनकादिसिद्धा-नेतृद्विमर्षे शिवसूत्रजालम्॥
सनकादिसिद्धानाम् उद्धर्तुं चिकीर्षमाणेन नटराजशिवेन ताण्डवं कृतम्। नृत्यस्य समाप्तौ सः चतुर्दशवारं स्वस्य ढक्कां नादयामास। ततः पाणिनिः चतुर्दशसूत्रेषु संस्कृतवर्णमालोपदेशम् अधिगतवान्। तेषामाधारेण सः स्वस्य व्याकरणस्य रचनां कृतवान्। पाणिनेः व्याकरणं सूत्रबद्धम् अस्ति। सूत्रं नाम किम्?
अल्पाक्षरमसन्दिग्धं सारवद्विश्वतोमुखम्। अस्तोभमनवद्यं च सूत्रं सूत्रविदो विदुः॥
यस्मिन् अल्पानि अक्षराणि सन्ति, तथापि यस्य अर्थावगमे सन्दिग्धता न भवति, यत् महोपदेशस्य सारः एव अस्ति तथा च विषयस्य सर्वाणि अङ्गानि स्पृशति, यत् आडम्बररहितं तथा च दोषरहितम् अस्ति तस्य वाक्यस्य नाम सूत्रम् इति सूत्रविदां मान्यता। पाणिनिकृतस्य सूत्रग्रन्थस्य नाम अष्टाध्यायी इति। एतस्मिन् ग्रन्थे आहत्य ३९९६ सूत्राणि आसन् इति उच्यते।
त्रीणि सूत्रसहस्राणि तथा नवशतानि च। षण्णवतिश्च सूत्राणां पाणिनिः कृतवान् स्वयम्॥
तथापि सम्प्रति एतेषु ३९८३ एव सूत्राणि उपलभ्यन्ते। एतानि सूत्राणि अष्टसु अध्यायेषु विभक्तानि सन्ति। प्रत्येकम् अध्याये पुनः चत्वारः पादाः वर्तन्ते। एवमाहत्य ३२ पादाः सन्ति। अष्टाध्याय्यां प्रतिपादिताः विषयाः सामान्यतः एवम्-
१) वाक्येभ्यः पदानां सङ्कलनम्। (अध्यायः १,२)
२) पदानां प्रकृति-प्रत्ययविभागः। (अध्यायः ३,४,५)
३) प्रकृतिप्रत्ययैः सह आगमादेशादीनां योजनेन परिनिष्ठितपदानां निर्मितिः। (अध्यायः ६,७,८)
पाणिनेः महत्तां प्रतिपादयन् भाष्यकारः वदति-
‘प्रमाणभूतः आचार्यः दर्भपवित्रपाणिः शुचावकाशे प्राङ्मुखः उपविश्य महता प्रयत्नेन सूत्राणि प्रणयति स्म। तत्राशक्यं

वर्णेनाप्यनर्थकेन भवितुं किं पुनरियता सूत्रेण?’ काशिकाकारः वदति ‘महती सूक्ष्मेक्षिका वर्तते सूत्रकारस्या’ अष्टाध्यायी (सूत्रपाठः) धातुपाठः, गणपाठः, लिङ्गानुशासनम्, उणादिसूत्राणि च एवमाहत्य पञ्च ग्रन्थाः पाणिनिना प्रणीताः। अतः एतत् पञ्चाङ्गव्याकरणम् इत्यपि एतदुच्यते।
सूत्रपाठ उणादिश्च नामलिङ्गव्यवस्थितिः। धातुराशिः गणानां च पञ्चाङ्गं पाणिनेः कृतिः॥
अव्युत्पन्नानां रूढशब्दानां व्युत्पत्तिं दर्शयितुं रचितानि उण्-नामकेन तद्धितप्रत्ययेन आरम्भमाणानि उणादिसूत्राणि। नाम्नां लिङ्गव्यवस्थां कथयत् शास्त्रं लिङ्गानुशासनम्। क्रियावाचकानां धातूनां सङ्ग्रहः धातुपाठः। अनुगतसामान्यधर्मेण निर्देष्टुम् अर्हाणां शब्दानां सङ्ग्रहः गणपाठः।
पाणिनीयव्याकरणं वैदिकानां लौकिकानां च उभयविधानां शब्दानाम् अनुशासनं करोति। केवलम् उपचतुःसहस्रसूत्रैः वयं असङ्ख्यातानां साधुशब्दानां निर्माणम् अर्थावगमं व्युत्पत्तिदर्शनं च कर्तुं पारयामः। सङ्केपार्थं पाणिनिना उपयोजिताः उपायाः अभिनवाः सन्ति। उपदेशाः, अनुबन्धाः, प्रत्याहाराः, पूर्वसूत्रपदानाम् अग्रिमसूत्रेषु अनुवृत्तिः, अधिकारसूत्राणि, परसूत्राणाम् असिद्धत्वम् इत्यादिभिः नैकैः युक्तिभिः पाणिनिः व्याकरणे लघुतां सम्पादितवान्। एषा अत्यन्तं वैज्ञानिकी पद्धतिः। अतः एव सङ्गणाकाय संस्कृतं तथा पाणिनीयव्याकरणं अत्यननतम् उपकारि वर्तते इति आधुनिकभाषाविदः वैज्ञानिकाश्च वदन्ति। एतस्मात् ‘पाणिनीयव्याकरणं मानवमस्तिष्कस्य सर्वोत्तमाविष्कारेषु एकः अस्ति’ इति मोनिरर विल्यम् उक्तवान्। एतस्य व्याकरणस्य वैज्ञानिकतैव तस्य त्वरितप्रचारस्य प्रसारस्य च कारणम्।
--- श्री.अभिजित्-तोडकरः
सुभाषितशिक्षणप्रमुखः
संस्कृतभारती, पश्चिममहाराष्ट्रप्रान्तः
हिमसंस्कृतवार्ता:

हास्यकथा

प्रजायाः चिन्ता

एकस्य पिहितस्य आपणस्य बहिः उपविष्टौ वृद्धौ परस्परं हसन्तौ वार्तालापं कुर्वन्तौ आस्ताम्। तदा एकः जिज्ञासुः पथिकः तान् एतावत् प्रसन्नतायाः कारणं अपृच्छत्...? एकः वृद्धः कष्टेन हास्यं नियन्त्रयन् अवदत्, "अस्य देशस्य समस्यानां समाधानार्थं आवाभ्यां विशिष्टा योजना निर्मिता अस्ति। तया योजनया सर्वाः प्रजाः कारागारे स्थापयामः साकं एकः गर्दभः अपि कारागारे निवेशितः भवतु। "पथिकः तौ विस्मयेन पश्यन् पृष्ठवान्, "किमर्थं सर्वैः सह गर्दभः कारागारे भवितव्यः...?" उभौ वृद्धौ उच्यैः हसन्तौ, परस्परं पश्यन्तौ च एकः वृद्धः अपरं अवदत् "पश्यतु राम! त्वं विश्वासम् एव न करोषि, अहं वदामि स्म यत् जनतायाः विषये कोऽपि न पृच्छति... ! सर्वे गर्दभस्य एव चिन्तां करिष्यन्ति...!!

हिमसंस्कृतवार्ता:

vajsneyikamal@gmail.com

श्रीलङ्का-मॉरिशस-देशयोः यूपीआइ-सेवा प्रारम्भः

श्रीलङ्कायां मॉरिशस देशे च भारतस्य एकीकृत-उपभोक्तृ-अन्तरण-फलकसेवाः, मॉरिशस-देशे रुपे-कार्ड-सेवाः च प्रारम्भाः। श्रीलङ्कादेशस्य राष्ट्रपतिना रानिल-विक्रम-सिंघेवर्येण मॉरिशस-देशस्य प्रधानमन्त्रिणा प्रविन्द-जुगुरैथेन सह प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी दृश्य-श्रव्य-परान्तर्जालीय माध्यमेन संयुक्तः आसीत् अन्तर्जालमाध्यमेनैव सेवानां शुभारम्भः नेतृभिः कृतम्। अस्मिन् अवसरे भाषमाणः प्रधानमन्त्री मोदी श्रीलङ्का-मॉरिशस-देशयोः यूपीआइ-सेवा-प्रवर्तनेन भारतस्य प्रतिवेशिभिः सह वित्तीयसंपर्कं सहायकं भविष्यति इति उक्तवान्।

भवितुमर्हति। न तत्र दोषः। परं स्वस्य रुष्टतां ज्ञापयितुं न कोपः अनिवार्यः। संयमेन वक्तुं शक्यते। परं केचन जनाः स्वभावेन शीघ्रकोपिनः। अपशब्दैः, ताडनेन वा सः क्रोधं दर्शयति। न एतत् बुद्धिमत्तः लक्षणम्। मतभिन्नता नाम न शत्रुत्वम्। मतभिन्नता उदारमनसा स्वीकृत्य अन्येषां यत् किमपि उत्तमं तद् सर्वदा स्वीकरणीयम्। स्वदोषान् ज्ञात्वा तान् दूरीकर्तुं प्रयत्नं करणीयम्। एतदेव साधुलक्षणम्। यथा महाकविना भारविना उक्तम्सहसा विदधीत न क्रियामविवेकः परमापदां पदम्।

हिमसंस्कृतवार्ता: मानसीदीक्षितः।

गुरुवारयूरपरिसरे केरलकलारूपाणां राष्ट्रियकार्यशाला फरवरीमासस्य 12 दिनाङ्कतः 16 दिनाङ्कपर्यन्तं प्रचालयिष्यते

हिमसंस्कृतवार्ता: 12 फरवरी। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य गुरुवारयूर-परिसरस्य पावरट्रीकेन्द्रे पञ्चदिवसात्मिका केरलकलारूपाणां राष्ट्रियकार्यशाला फरवरीमासस्य 12 दिनाङ्कतः 16 दिनाङ्कपर्यन्तं प्रचालयिष्यते। चन्द्रवासरे द्वादशदिनाङ्के प्रातः दशवादने पावरट्रीकेन्द्रस्य सभागारे नवदेहलीस्थ World Sanskrit Media Council इत्यस्याः संस्थायाः राष्ट्रियनिदेशकः राष्ट्रपतिपुरस्कृतः च डा बलदेवानन्दसागरः केरलकलारूपाणां राष्ट्रियकार्यशालायाः उद्घाटनम् अकरोत्। उद्घाटनभाषणे तेन उक्तं यत् भारतीयकलाः विभिन्नप्रकारिकाः सन्ति तत्रापि विशिष्य केरलीयकलाः अत्यन्तं विशिष्टाः सन्ति तेषु प्रसिद्धाः कूटियाट्टम्, कथक्कलि, मोहिनीयाट्टम् इत्यादयः। एताभिः कलाभिः भारतीयसंस्कृतिः संस्कृतभाषायाः विकासः च भवेत्। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य गुरुवारयूर-परिसरस्य वेदान्तविभागाध्यक्षा प्रभारी-निदेशिका च आचार्या आर्. प्रतिभामहोदया कार्यशालायाः उद्घाटनकार्यक्रमे आध्यक्ष्यं निरवहत्। केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य गुरुवारयूर-परिसरस्य पावरट्रीकेन्द्रस्य विशेषाधिकारी केन्द्राधीक्षकः च आचार्यः के. विश्वनाथन् स्वागतभाषणमकरोत्।

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य गुरुवारयूर-परिसरस्य पावरट्रीकेन्द्रस्य संयोजकः शिक्षाशास्त्रविद्याशाखायाः सहायकाचार्यः डा के. गिरिधररावः धन्यवादसमर्पणं कार्यक्रमसञ्चालनञ्च अकरोत्। अस्मिन् कार्यक्रमे 37 प्रतिभागिनः वर्तन्ते।

शीघ्रकोपित्वम्

पुराकाले ऋषिद्वयं शीघ्रकोपिरूपेण प्रसिद्धम्। ऋषिः दुर्वासा जमदग्निश्च। दुर्वासमुनेः शापात् शकुन्तला पतिवियोगं प्राप्तवती। इति महाभारतकथा प्रसिद्धा। जमदग्नेः क्रोधात् पितुराज्ञया परशुरामेण स्वमातुः शिरच्छेदनं कृतम्। अनन्तरं पितुः वरदानादेव तस्याः प्राणाः रक्षिताः। इति अपि सर्वे जानन्ति। तदानी एतादृशाः

शीघ्रकोपिनः न्यूनाः। इदानी तु प्रत्येकं द्वितीयस्तृतीयो वा शीघ्रकोपी दूरीदृश्यते। संवादे मतमतान्तरं जायते। प्रत्येकस्य मनुष्यस्य स्वभावो विश्वासो, विचारधारा भिन्ना वर्तते। परं यदा मम मतमेव योग्यम्। अहमेव सर्वं जानामि। इति विचारः प्रबलः जायते तदा संवादः विवादे, वितण्डवादे च परिवर्तयति। पण्डितमन्यमानाः प्रायशः एतादृशेषु विवादिषु कुपिताः भवन्ति। यतोहि तेषां मतस्य खण्डनं जायते। क्रोधः तु मनुष्यस्य प्रतिक्रिया। परं तस्मिन् नियन्त्रणं, अन्येषां मतानां सम्मानः एतत् मेधाविनः लक्षणम्। अधिकतरं दृश्यते यत् ज्ञानिनः शीघ्रकोपिनः वर्तन्ते। शीघ्रकोपः न स्वहिताय न च अन्येषां हिताय। क्रोधस्य मूलकारणम् अहङ्कार एव। मया सदृशः नान्य कोऽपि। इति भावना यदा प्रबला जायते तदा क्रोधोऽभिजायते। मम चिन्तनं अपरस्मै अयोग्यं भवेद् कदाचित्। तथैव अपरस्य चिन्तनं मम कृते नैवोचितम्। इति तु शक्यमेव। परं वस्तुतः तत् अनुचितम् अस्ति वा एष विचारः आवश्यकः। प्रत्येकस्य कार्यपद्धतिः भिन्ना